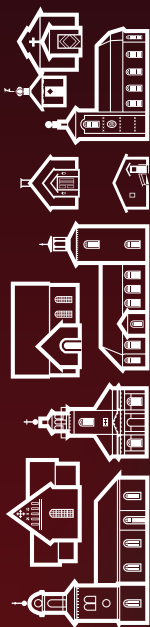

ROSLAGENS *norra*

En tidning från
Svenska kyrkan

NR 3 2023

Vore världen fredligare
utan religion?

Att skjuta ger Nathalie
en adrenalinkick

Från Ukraina till
Öregrund

Är det okej att bruka vapen?

SARA J GRIP, KYRKOHERDE

FÖR MÅNGA år sedan besökte jag staden Sarajevo på Balkan. Stadens hus vittnade om kriget på 1990-talet. Några var sönderbombade och många hade fortfarande skador av kulhål. En gång om året ställde man ut stolar på en särskild gata, en stol för varje

barn som förlorat sitt liv under kriget. En orkester spelade för de tomma stolarna för att hedra barnens minne. Det berörde mig starkt.

När jag tänker på alla som drabbas av krigets fasor och framtida generationer som kommer att bära sårerna vidare blir jag bedrövad över människan. Varför detta meningslösa lidande?

Kriget i Ukraina kommer närmare när vi möter flyktingar därifrån. Vitalii som bor i Öregrund med sina barn pekar också på det meningslösa: vi människor är ju syskon på samma jord! Men samtidigt som vi bara önskar fred, måste ett land få försvara sig som Ukraina gör. Som så ofta finns det flera perspektiv i svåra frågor. När är det rätt att döda?

Djurvännen Nathalie är jägare. Hon ger oss den större bilden av jakt och delar sina tankar om att skjuta med sitt gevär. Hur det är själva uppbyggandet före skottet som är tjusningen. Att vara ute i skogen, att smyga på ett djur. För många är det omöjligt att bruka ett vapen. Andra vill inte

äta något de inte själva vill döda och blir därmed vegetarianer. Vad tänker du?

I den här tidningen kan du läsa om hur vardagen på Jesu tid, då Israel och Palestina tillhörde romarriket, präglades av romerska soldater. Man var van att se dem på gatorna i sin rustning. I en av Bibelns texter används rustningen som metafor för hur den kristna kan rusta sig för livet, till exempel genom att bära sanningens bälte och villighetens skor. Vilken rustning vill du själv bära i ditt liv?

I tidningen citeras också ett vanligt påstående: "Världen vore fredligare utan religion". Jag tror inte det i grunden är religionens fel, men att religion kan användas som ett skarpladdat vapen. Lika illa med religion som utan religion, tänker jag.

Gud välsigne dig!

ILLUSTRATION: THEA ANDERSSON

Tidningen ges ut av **Svenska kyrkan, Roslagens norra pastorat**

Hemsida: www.svenskakyrkan.se/roslagensnorrastorat.se

Växel: 0173-428 00, 070-280 33 41 (jour), roslagens.norra.pastorat@svenskakyrkan.se

Kyrkoherde: Sara J Grip: 070-280 33 41, sara.jacobssongrip@svenskakyrkan.se

Ansvarig utgivare: Sara J Grip. **Redaktion:** Sara J Grip, Maud N Persson, Ulrika Ahlinder, Kristin Elf och Ingrid Eliasson. **Omslagsfoto:** Bildbyrå.

Produktion: Kyrkbyrån. **Tryck:** Åtta45, 2023

Svenska kyrkan
ROSLAGENS NORRA PASTORAT

FREDSFURSTEN

Ty ett barn har fötts, en son är oss given.
Väldet är lagt på hans axlar, och detta är hans namn:
Allvis härskare, Gudomlig hjälte, Evig fader, Fredsfurste
Om Jesus, beskrivet i Bibeln Jes 9:2-7

SOLROSEN

är Ukrainas nationalblomma och har sedan invasionen blivit en symbol för motstånd, enhet och hopp.

PSALM 831

Lägg i varandras händer fred
och bär den som en fågel,
och skydda den
som om den var ett ljus
när stormen råder.

BEREDSKAP FÖR EN VECKA.

Kan du ordna mat, vatten, värme och kommunikation för dig och din familj under en vecka om krisen eller kriget kommer? Fler råd finns att läsa i broschyren från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Scanna koden för att läsa broschyren.

FRESDUVAN. Duvan som symbol för hopp och försoning är hämtad ur bibelberättelsen om Noas ark. 1949 målade Pablo Picasso en fredsduva för världsfredskongressen i Paris och målningen blev en symbol för hela fredsrörelsen.

VAPENEXPORT. Världens fem största vapenexportörer är USA, Ryssland, Frankrike, Kina och Tyskland. De fem största vapenimportörerna är Indien, Saudiarabien, Qatar, Australien och Kina, men under år 2022 var Ukraina den tredje största importören av vapen. Källa: Sipri, siffrorna gäller 2018-2022.

*Nathalie äger ett hagelgevär och tre kulvapen.
Hon lärde sig handskas med vapen under upp-
växten och tog jägarexamen i tonåren.*

Skottet är inte grejen

– Jag bestämmer själv om jag ska skjuta eller inte, ofta gör jag det inte. Nathalie Larsson bor i ett hus nära skogen utanför Österbybruk. Hon är jägare, hundägare och har varit skytt i OS-landslaget.

–JAG HAR följt med pappa på jakt i skogen sen jag var liten, berättar Nathalie Larsson.

Pappa Stefan Larsson tävlade också i skeet, lerduveskytte. Nathalie provade, det var roligt och hon träffade nya kompisar.

– Det rullade på, blev SM och där någonstans insåg jag att skyttet skulle vara en chans att få resa och uppleva ännu mer.

Det blev tio år i landslaget, två EM-guld och som bäst en fjärdeplats i OS i Peking 2008.

– Sen la jag av, suget fanns inte längre för att lägga ned all tid som krävdes.

Två dagar i veckan pendlar Nathalie till sitt jobb på Sveriges Olympiska Kommitté i centrala Stockholm.

– Där får jag min dos av storstad, den räcker gott för mig.

Hon ansvarar bland annat för ungdomsarbetet i projektet Olympiadagarna och Sveriges trupp på Ungdoms-OS. Inför OS i Paris nästa sommar ansvarar hon för resor och administration för hela den svenska truppen.

– Det blir mycket jobb, annars jobbar jag 70 procent. Det är lagom för att hinna ta hand om familj, hus och gård. Och jaga förstås.

JAKT, FISKE OCH BÄR

Jakten är en stor del av hennes liv. Nathalie är med i två jaktlag med tillgång till större marker. Dessutom arrenderar hon och maken Henrik lite mark runt sitt hus.

– Jag kan ta bössan och smyga ut när jag vill.

Nathalie försöker förklara tjusningen med jakten.

– Det är så olika. Om jag är ute med hundarna är det samarbetet med dem som gäller, när vi jagar älg eller vildsvin. Samtidigt kan jag bli sjukt frustrerad på dem när de sticker iväg och försvinner.

– Rådjursjakten är helt annorlunda, jag uppskattar den mer och mer. Jag kan gå iväg ensam hemifrån, utan hundar eller jaktkollegor. Det är smygjakt och jag bestämmer helt själv: väljer ut djur som jag

följer, ibland under en längre tid. Bestämmer själv om jag ska skjuta eller inte, ofta gör jag det inte.

” Det rullade på, blev SM och där insåg jag att skyttet var en chans.

Nathalie får se och uppleva mycket ute i naturen.

– Det är väldigt avkopplande, oavsett årstid. Jag följer djurens beteende, hur de rör sig och interagerar, en räv som smyger på en hare, ett rådjur som tittar mig i ögonen ...

Sommartid är det fiske som gäller, helst i havet.

– Vi fiskar norr om Forsmark, mest abborre och gädda.

– Jag försöker ta mitt ansvar för naturen, även om det finns förbättringspotential, säger Nathalie. Det blir många bilresor till exempel, när man bor som vi gör, pendlar till jobbet, jagar och arbetar på jaktmässor runt om i landet.

– Men vi försöker leva så mycket som möjligt av vad naturen ger när det gäller kött, fisk och bär. Sen handlar jakt även om viltvård, det är självklart för

Det fungerar bra att bo i Österbybruk och pendla till jobbet på Sveriges Olympiska Kommitté i centrala Stockholm två dagar i veckan.

oss inom jägarkåren. Att hålla djurstammen på en lagom nivå. För många djur av vissa arter är inte bra, det blir sjukdomar, trafikolyckor och skador på jord- och skogsbruk. Det behöver vara på en lagom nivå för att kretsloppet ska fungera.

FÖRST DAGIS SEN SLAKT

Hon har svårt att rangordna sina intressen.

– Det är roligt på lika vis och de kompletterar varandra. Oktober till januari är det mest jakt, vår, sommar och tidig höst är det fiske. Fiske är enkelt, man tar sina grejer och sticker iväg, gärna med familjen. Med jakten är det mer för- och efterarbete.

Nathalie har varit med vid slakten sen barnsben.

– Jag har slaktat och styckat sen jag var liten och lärt mig av pappa och egen erfarenhet. Att komma hem till slakten på logen var en happening efter dagis! Nu är det tillfredsställande att kunna hela kedjan själv. Från avtryckaren tills en god middag står på bordet.

Matlagning är ett stort

intresse och hon tycker om alla viltslag.

– Men grillad älgkalvfilé är nog det bästa, det är otroligt gott! Många säger att vilt inte kan grillas, men det handlar bara om att veta hur köttet ska tillagas.

I perioder lagar familjen mycket mat utomhus.

– Med en stekhäll, murikka, är det enkelt. Färdigskuret kött och grönsaker, tortillabröd och en sås, så är maten fixad.

– Det är extra kul att laga till något som jag plockat eller skjutit själv. Det blir många köttmiddagar – mest älg, rådjur och vildsvin, men visst köper vi

” Jag försöker ta ansvar för naturen, men det finns förbättringspotential.

även korv. Sonen vill gärna ha det som omväxling. Sen älskar jag att plocka bär och svamp, vi har mängder i frysen.

Sonen Otto 9 år, är mer exalterad över fiske än jakt, konstaterar mamma, men även han är gärna med vid slakten.

– Han tycker att det är kul att vara med och slakta och han lär sig massor om djuren. Han kan nästan kan alla organ i kroppen och vet var maten kommer ifrån.

Vad är tjusningen med att skjuta?

– Det är så olika. Jättemånga gånger låter jag bli. När rådjuret tittar in i ögonen och frysen är full av kött. Men under bockjakten i våras kom jag åt en som jag spanat på i flera år. När jag fick chansen att trycka av hade jag haft koll på den länge.

– Det blir en ordentlig pulshöjning, en adrenalinkick. Jag får hantera nerverna lite som jag gjorde på tävlingsbanan, ta djupa andetag.

– Men skottet är inte grejen, utan uppbyggnaden, planeringen hela vägen fram till skott. Under smygjakt kan det bli en lång period – med hundarna kan det gå fort. Det smäller per automatik och adrenalinet kommer först efteråt. Eller inte alls. Det

Tack vare hundarna är Nathalie är mycket utomhus och rör på sig till vardags, det bidrar till hälsa och välmående.

är helt olika hur kroppen och sinnet reagerar.

Nathalie äger ett hagelgevär och tre kulvapen. Hon lärde sig handskas med vapen under uppväxten och tog jägarexamen i tonåren.

– Där ingår kursen i vapenhantering som en av de viktigaste bitarna. Man måste vara verkligen försiktig med hur och i vilket sammanhang man hanterat laddade vapen. Det är livsviktigt.

Är det aldrig svårt att döda?

– Jag är en jättedjurvän och tänker att de djur jag skjuter har levt ganska bekymmersfritt i det vilda. Jag äter hellre det köttet än de som är uppväxta för att bli mat. Men som sagt, jag avstår ofta från att skjuta. Det måste kännas bra.

Kan det upplevas provocerande att vara kvinna och skytt?

– Det har jag aldrig upplevt, vad jag kan komma ihåg. Jag var ju med pappa redan som liten, sedan som gästjägare i jaktlaget, det blev naturligt. De vet att jag

klarar allt själv, att skjuta, ta ur älgen, stycka den och så vidare. Inom skyttet märkte jag inget sånt heller. Visar man resultat så får man respekt, oavsett.

– Ganska många yngre tar jägarexamen nu, även kvinnor. Det finns ett stort intresse för jakt, miljö, djur och natur. Det är bra, många jägare är äldre och det behöver fyllas på.

Uppsvinget märks även på jaktmässor och sociala medier där jaktintresserade nätverkar, utbyter erfarenheter och lägger ut filmer.

– Filmerna är både bra och mindre bra, säger Nathalie. Det blir mycket fokus på skjutsekvenser och de som inte är uppväxta med jakt tror att det går till så. Att det skjuts hela tiden. Det blir lite snedvridet, då jakten är så mycket mer.

Nathalie ser många fördelar: hon är mycket utomhus och rör på sig till vardags, även när hon tränar hundarna. Motion och frisk luft bidrar till hälsan och välmåendet. Det gör också maten, som hon nio gånger av tio lagar från grunden.

– Visst kostar det en del med arrende för jaktlaget, ammunition, vapen och utrustning, bilkörning, hundarnas mat och

” Jag avstår ofta från att skjuta. Det måste kännas bra.

försäkringar och så vidare, men det beror på vad man jämför med. Det är ju dyrare än att sitta hemma förstås!

Nathalie ser fram emot hösten. Flera datum för roliga händelser väntar: bockjakt, släppa hundarna i skogen och så älgjakten förstås, som startar den 8 oktober.

– Det blir kul! Vi har härlig gemenskap i jaktlaget. Det där är ännu en fördel med jakten: man blir inte deprimerad, som många andra, när hösten kommer. För oss är det precis tvärtom!

TEXT: CECILIA SUNDSTRÖM
BILD: HANS BERGGREN

Fredligare värld utan religion?

”VÄRLDEN VORE FREDLIGARE utan religion!” Åsikten skrivs i ett debattforum på nätet. Mannen som skriver är upprörd över det som sker i Sverige, att bland annat Koranen bränns på allmän plats. Sverige befinner sig i ett besvärligt säkerhetsläge och religion verkar skapa hat och fara.

Ja, religion som lär ut hat och startar krig är farlig. Människan har fri vilja att välja ont eller gott, bygga bra religion eller dålig. Bra religion räddar. Dålig religion förgör. Kanske är det som John Lennon sjunger: *Imagine there's no countries ... nothing to kill or die for and no religion too. Imagine all the people living life in peace.*

Ordet religion betyder att binda samman. Religion är som ett slags vänskapsband, en övertygelse om att vi hör ihop, att ingen människa lever för sin egen skull. Den handlar om att i ödmjukhet konstatera att det finns en vilja högre än min egen, en kärlek och en förlåtelse som går utöver mänsklig förmåga och att i tacksamhet vörda detta högre som vi kallar Gud.

Själv är jag ganska obekvämd med begreppet religion, jag säger hellre att jag är troende. I grunden är tron en högst personlig upplevelse, ett tilltal bortom orden. Men för att kunna berätta om den

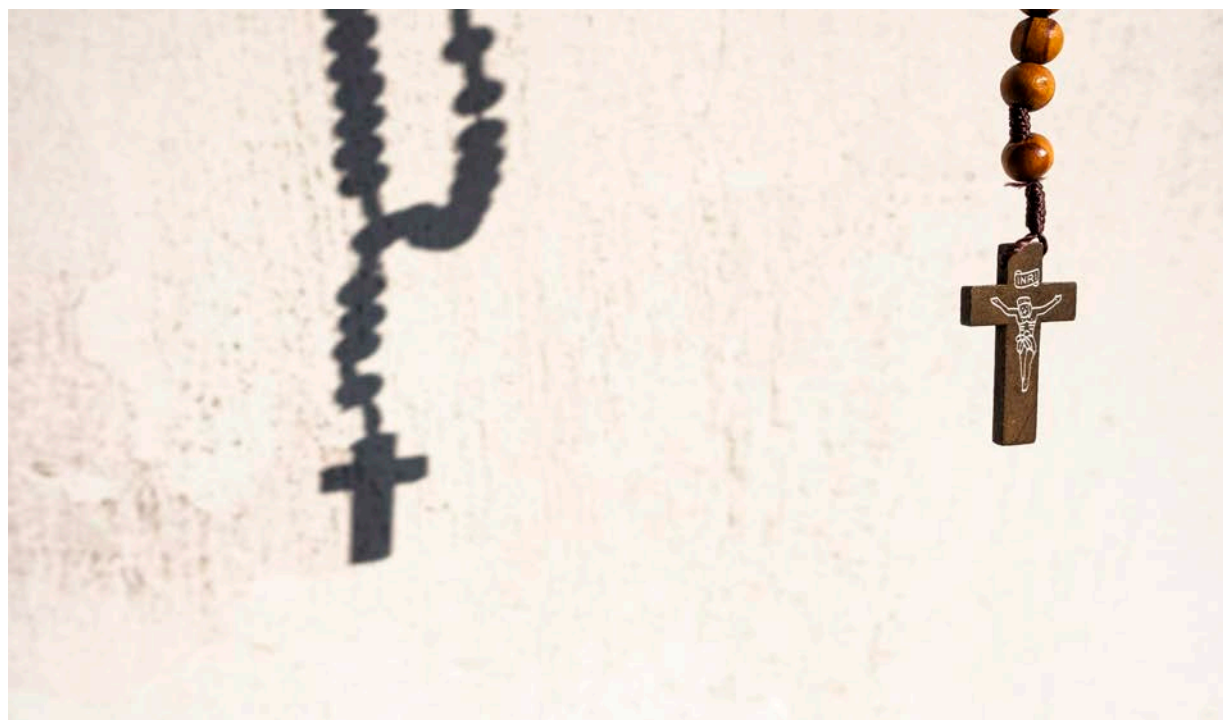
kläs upplevelsen i ord och handlingar som blir till praxis och till slut hela system som etiketteras.

Nästan hälften av alla människor på jorden är kristna, muslimer eller judar. Troende inom dessa tre religioner bekänner en Gud, har Abraham som gemensam stamfar och är därför släkt. Det borde ge en bra grund för fred! Men ibland är ju, som bekant, slakten värst. Människan är på många sätt ofullständig. Våra händer kan smeka och trösta men också slå och döda. Med den utgångspunkten är det därför ganska fantastiskt att se allt gott som ändå sker människor emellan och i religionens namn.

Som kristen vill jag följa Jesus exempel, han som kallas Fredsfursten. Han som sa att vi skulle be för våra fiender och vända andra kinden till. Han som sa till soldaterna: lägg ner era vapen. Han som på korset sa: Förlåt, de vet inte vad de gör.

När du går in i en kyrka passerar du vapenhuset där man förr la ifrån sig sådant som dödar, svärd och kniv. Därefter välkomnas du in i kyrkorummets till en Gud som i stället för död vill liv. Någon som vill ge oss frid och fred.

KRISTIN ELF, PRÄST

FREDSBÖN MED LJUSTÄNDNING. Vi ber för fred i Ukraina, och i alla pågående krig och konflikter i världen. Det bibliska ordet för fred, shalom, står för en djupgående fred som innebär rättfärdiga relationer. Fredens träd har rättvisan som rötter.

Onsdagar kl 12 i Öregrundskyrka

Fredliga ideal

Riddarskolan är en verksamhet för mellanstadiebarn i bland annat Öregrund, där kyrka och skola samverkar. Barnen får lära sig riddarens ideal: tålmod, ärlighet, vänskap, tjänstvillighet och trofasthet. Tänk om alla människor skulle leva efter samma ideal! Då skulle världen bli en bättre plats.

Om kriget kommer

Vid kriser och extraordinära händelser är kyrkans uppdrag att hjälpa samhället att hantera krisen. Kyrkans särskilda kompetens finns i att möta människor i krissamtal, själavårdssamtal samt att erbjuda en trygg plats i kyrkan och andra lokaler. Begravningsverksamheten är en samhällsviktig verksamhet som ska upprätthållas även under kris och krig. För att säkerställa Roslagens norra pastorats funktioner vid kriser och extraordinära händelser har kyrkofullmäktige under 2023 antagit en kris- och beredskapsplan.

Omsorg om klimatet

Kyrkans vänner är en samlingsgrupp som i fem års tid arbetat med frågor i skärningspunkten mellan kristen tro och omsorg om klimat och miljö. Ladda ner broschyren som berättar om gruppens arbete genom att scanna QR-koden.

Miljödiplomerings

Under två år har Roslagens norra pastorat verkat för att sänka sitt klimatavtryck genom en omfattande diplomeringsprocess och är nu miljödiplomerade enligt steg 1. Detta firas högtidligt vid Skapelsemässan 8 oktober kl 11 i Börstils kyrka. Diplomeringsprocessen innebär bland annat ett medvetet arbete med miljön på kyrkogårdarna.

I tacksamhet över växt och skörd

Fira tacksägelsedagen i Valö kyrka 12 oktober kl 11.30. Tacksägelsegudstjänst med grödor som därefter auktioneras ut efter.

FRED I 9 FÖLJ DITT ... ÅR		BIFALL	R	TAND-DEL	S	ROR: SIG I LUVEN TRAKT	KAPPA	KAN DET KAIT	R	DÄR LIGOR SÖCKER-TOPPEN	SKYFALL	E	FÖRE DETTA MÄNLIG PARTNER	STARK KRAFT	I	
"SHELD" SOM GÅR ATT ÅTA		H	J	O	R	T	R	O	N	↓	R	E	A	R	E	G
BITER INTE PÅ TON-ROSNÄS		Å	V	O	C	A	T	I	O	N	↓	S	X	M	E	S
BLI KVÄR		R	A	S	K	I	↓	I	A	L	L	A	L	L	L	
FRÅN SLÅGEN FIRAS IRIZ		A	V	O	R	K	A	E	V	A	↓	E	S	S	S	
BELAGNING		P	S	O	M	A	R	C	A	F	E	L	A	L	A	
VÄLJA OCH ?		V	R	A	K	A	↓	Y	V	I	G	A	S	Y	M	
KAN MAN VANDRA MELLAN BRÖD, SMÅNNOR OCH ALIKARLEBY		K	Ä	G	L	A	↓	A	N	S	V	A	R	A	A	

MONICA VINNARE AV SOMMARSÖRDET

Det gläder oss att så många läsare skickat in lösningar på sommarens korsordsutmaning. De rätta orden är

"Här får vi leva". Bland

inskickade rätta svar har vi dragit

vinnaren **Monica Hallberg** som får Martin Lönnebos vackra radband Frälsarkransen och en liten ängel. Grattis!

Profetisk liturgi

MORGONMÄSSA MED MILJÖTEMA. Vad säger psalmerna om miljö? Talar bibeltexterna om klimatet? Har människan som "skapelsens krona" ett särskilt ansvar för jorden? Med inspiration från Göran Lindströms bok "Profetisk liturgi i en tid av överkonsumtion och klimatkris".
Onsdagar kl 9 i Öregrunds kyrka

Fira miljödiplomeringen

SKAPELSEMÄSSA. Vi firar pastoratets miljödiplomering och strävan att sänka klimatavtrycket. Östhammars Gospel, Östhammars motettkör, miljögruppen, kyrkoherde Sara Jacobsson Grip m fl. Korvgrillning på kyrkbacken efteråt.
Söndag 8 okt kl 11 i Börstils kyrka

Kammarmusik med klass

KONSERT. Uppsala Kammar Solister och Peter Jablonski, piano spelar Basevics verk för solopiano, Sjostakovitjs stråkkvartett nr. 9 och Schumanns pianokvintett. Ett samarr med Musikföreningen Swing & Sweet, Musik i Uppland och Östhammars kommun.
Sön 8 okt kl 16 i Östhammars församlingsgård

God lunch-nyhet!

MÅNADENS LUNCHKONSERT. Under hösten kan du njuta av lunchmusik en onsdag i månaden. I oktober blir det "Musik för två flöjter" med Per Gross, blockflöjt och Håkan Sundin, tvärflöjt.
Onsdag 11 okt kl 12 i Öregrunds kyrka

LARS LINDGREN / IKON

Gloria

KONSERT. "Gloria" med musik av Antonio Vivaldi. Pampig och vacker körmusik med Öregrund-Gräsö kyrkokör och Östhammars Motettkör tillsammans med Camerata Upsaliae under ledning av Håkan Sundin.
Lördag 21 okt kl 16 i Öregrunds kyrka

Skapande keramik

STILLA DAG. Utforska skapande och meditation med lera tillsammans med keramikern Elisabeth Söderström. Inga förkunskaper krävs. Lunch och fika till självkostnadspris. Frågor och anmälan: Annika Wirén 070-243 023 01.
Lördag 28 okt kl 9 i Gröna Huset Öregrund

Rustad att försvara

PAULUS ANVÄNDER krigets terminologi när han skriver ett av sina brev för att uppmuntra en församling. (Bibeln, Efesierbrevet 6:13-18). Du kan också använda Paulus bild av soldatens rustning för att mentalt gå igenom din beredskap att stå emot det onda och kämpa för det goda. Tänk dig att du själv sätter på dig en soldats olika skydd.

Sanningens bälte. Bältet, som omger mitten av din kropp, ska vara sanning. Undvik "fake news" som korrupperar, skapar förvirring och snedvridna uppfattningar. Ärlighet varar längre än lögn. Sanning löser många konflikter som i bästa fall inte behöver gå till våld och i stället gör oss fria. Hur har du det själv med sanningen?

Rättfärdighetens pansar. Rättfärdighet betyder att allt är enligt Guds vilja och plan, Gud som vill fred. Men rättfärdigheten hotas av vår egoism och hunger efter makt och pengar. En romersk soldat kunde ha ringbrynja eller metallplåtar lagda utanpå varandra som hölls samman med ringar eller läderremmar för att skydda mot hugg såväl framifrån som bakifrån. Hur ser ditt skydd mot egoism, makt- och pengahunger ut?

Villighetens skor. Framför mig ser jag bröderna Herreys gyllene diggilo-skor. Det gjorde förstås inte Paulus, men precis som dansande artister behövde soldaten vara rörlig i sina remsandaler där endast smalbenen skyddades av plåtar. Rörlig och villig att gå den extra milen för att hjälpa sin medmänniska. Hur ger du dig själv förutsättningar att orka hjälpa din nästa även när du egentligen inte ids?

Trons sköld. Soldaten bar en sköld, 1 meter hög och 65 centimeter bred. Tänk plywood klädd med läder och i mitten en sköldbuckla och en skoning av järn eller brons. Skölden kunde placeras tätt intill kamraten och bilda som en skyddande mur mot brinnande pilar. Tron bärs bäst av flera tillsammans, en församling. Kyrkans väggar kan skydda, men även stänga ute. Hur kan du bidra till att kyrkan uppfattas som välkomnande och barmhärtig?

Frälsningens hjälm. Den järnhjälm som soldaten bar var inte helt olik en hockeyfrilla, med skydd för nacken och kindskydd, ungefär som polisonger, att fällas upp för att ge svalka. Plymen på toppen signalerade vem som förde befäl. Visar din frisyr och skägg vem du är? Kanske är frisören vår tids smed som tillverkar hjälmar för vår identitet? Det är upp till var och en att vara goda förebilder. Vem vill du vara?

Andens svärd. Svärdet var kort, cirka 60 centimeter, smidet för närstrid i tät formation. Paulus menar att frälsningens hjälm tillsammans med svärdet är Guds Ord, alltså de livsregler vi fått bland annat i budord och gyllene regler: Allt vad du vill att andra ska göra för dig ska du också göra för andra. Älska Gud och din nästa som dig själv. Hur kan du visa andra kärlek?

KRISTIN ELF, PRÄST

TANKE. Bibeln ger bilder av lamm och lejon bredvid varandra i fred och harmoni. Vad är viktigast för dig, att vara rustad att försvara eller kunna möta världen vapenlös?

Han lämnade kriget i Ukraina

Under de tio dagar bomberna föll över Vasilkov, 40 km från Kiev, sprang Vitalii Herasymchuk fram och tillbaka till källaren med sina barn. Han försökte behålla sitt lugn för att inte skrämma dem.

NATTEN TILL den 24 februari 2022 bröt kriget ut i Ukraina. Vid krigsutbrottet bodde Vitalii tillsammans med sina två små barn i ett 16-våningshus, lyckosamt nog på nedre botten. Vitalii var fruktansvärt rädd men visste innerst inne att Gud var med honom. Sin starka tro har han med sig sen barnsben då han besökte kyrkan varje söndag. Att gå till kyrkan var tryggt och något som alla gjorde.

Vitalii lämnade Ukraina, men anser inte att han flytt från kriget. Han är befriad från att delta i kriget eftersom han är änkling och anser snarast att han flytt från andras oförstånd.

– Varför ska man kriga? Vi är alla bröder på en och samma jord.

Vitalii är 39 år och bor idag i Öregrund med sina barn, 4 och 6 år gamla. Hans fru dog innan kriget bröt ut, vilket han försöker förtränga. Det är alldeles för smärtsamt att räkna åren sedan hon gick bort.

Fruns död och kriget har fått Vitalii att inte ta saker för givet. Pengar och materiella ting har inte längre ett lika stort värde. Innan kriget var invånarna i Ukraina mer egoistiska. Sedan kriget startade har människor blivit mer hjälpsamma och benägna att ta hand om varandra.

Vitalii är tacksam för den trygghet han upplevde att tron gav vid krigsutbrottet i Ukraina och vill ge något tillbaka till kyrkan. Han har därför arbetat ideellt med att klippa blommor på kyrkogården i Öregrund. Under försommaren har han umgåtts med barnen och försökt att ge dem ett långt, härligt sommarlov.

I Ukraina är det vanligt att pappan är auktoritär och barnen är rädda för konsekvenser om de gör något fel. Vitalii säger att man har en tendens att kopiera sina egna föräldrar både på gott och ont och menar att föräldrar styr för mycket över sina barns val. Vitalii försöker i stället att bemöta sina barn med kärlek.

– Om vi ska få ett lyckligt samhälle måste vi lyssna på barnen. Det viktigaste är inte att studera till något som gör att man tjänar så mycket pengar som möjligt. Barnen ska få göra sina egna val annars resulterar det bara i att de blir olyckliga.

På frågan var Vitalii ser sig själv om tio år säger han att han försöker ta en dag i taget. Om man sätter för höga mål glömmar man att leva på vägen.

– Vi ska inte blunda för att kriget finns men det blir psykiskt påfrestande att hela tiden tala om det. Det är bättre att vi fokuserar på kärlek och flyttar fokus från det negativa till något positivt.

TEXT OCH BILD: ULRIKA AHLINDER